

Európska deklarácia o alternatívach chirurgickej kastrácie ošípaných

Na pozvanie Európskej komisie a Belgického predsedníctva a v nadväznosti na pracovné stretnutie o alternatívach chirurgickej kastrácie ošípaných sa v Bruseli stretli zástupcovia európskych chovateľov, mäsového priemyslu, maloobchodných predajcov, vedcov, veterinárnych lekárov a mimovládnych organizácií zasadzujúcich sa za dobré životné podmienky zvierat, aby prediskutovali otázku kastrácie ošípaných a jej možné alternatívy a zvážili možnosti upustenia od tejto praktiky. Pracovná skupina sa stretla 2. septembra, 13. októbra a 19. novembra 2010.

Chirurgická kastrácia ošípaných je z hľadiska dobrých životných podmienok zvierat problémom. Na základe fyziologických a etologických parametrov bolo vedecky dokázané, že chirurgická kastrácia predstavuje bolestivý zákrok aj vtedy, ak sa vykonáva u veľmi mladých zvierat. Účelom kastrácie je zamedziť rozvoju nežiaduceho sexuálneho alebo agresívneho správania a tiež tvorbe kančieho pachu, keďže očakávaná chuť a vôňa sú pre spotrebiteľov veľmi dôležitými aspektmi, ktoré zvažujú pri nákupe bravčového mäsa. Kastrácia nie je rozhodnutím chovateľa, ale voľbou diktovanou požiadavkami trhu. Kastrácia má vždy vplyv na druh, kvalitu a množstvo mäsa a tuku. Na druhej strane má nechirurgická kastrácia pozitívny vplyv na konverziu krmiva a v dôsledku toho na životné prostredie.

Rôzne alternatívy chirurgickej kastrácie, ako napr. chov nevykastrovaných samcov alebo očkovanie zamerané na zníženie kančieho pachu, sa už uplatňujú v EÚ i mimo nej. V niektorých krajinách sa kastrácia vykonáva za použitia analgetík a/alebo anestézie na utíšenie bolesti. Niekoľko krajín sa už zaviazalo, že v dlhodobom horizonte prestane postupne vykonávať chirurgickú kastráciu ošípaných. Niektorí európski maloobchodníci nakupujú mäso z nevykastrovaných samcov, očkovaných samcov alebo samcov, ktorí boli chirurgicky vykastrovaní pod vplyvom analgetík alebo anestézie. Keďže v rámci Európskej únie by rôzne prístupy mohli spôsobiť problémy z hľadiska fungovania vnútorného trhu a tiež pri vývoze do tretích krajín, je v záujme uľahčenia obchodu s bravčovým mäsom potrebné uplatňovať celoeurópsky prístup a vzájomné uznávanie.

Ako prvý krok sa od 1. januára 2012 bude prípadná chirurgická kastrácia vykonávať pod vplyvom predĺženého účinku analgetík a/alebo anestézie, ktoré budú aplikované na základe vzájomne uznaných metód.

V dlhodobom horizonte sa ako druhý krok do 1. januára 2018 upustí od chirurgickej kastrácie ošípaných.

S cieľom zabezpečiť, že sa od vykonávania chirurgickej kastrácie upustí, mali by byť k dispozícii a mali by sa používať tieto nástroje:

- a) vzájomne uznávané metódy pre posudzovania kančieho pachu;
- b) referenčné metódy na európskej úrovni na meranie všetkých zložiek kančieho pachu;
- c) metódy rýchleho odhalenia kančieho pachu na bitúnkoch;
- d) redukcia zložiek kančieho pachu prostredníctvom metód chovu ošípaných a/alebo metód riadenia chovu a metód kŕmenia;
- e) systémy výroby a riadenia chovu nevykastrovaných samcov uplatňované počas chovu, prepravy a zabíjania s cieľom minimalizovať sexuálne a agresívne správanie.

Náklady spojené s upustením od chirurgickej kastrácie budú spoločne znášať hospodárske subjekty zapojené do reťazca. Vo výročnej verejnej správe sa posúdi pokrok v rozvoji

a účinnosti uvedených nástrojov ako aj náklady spojené s upustením od chirurgickej kastrácie a ich spoločné znášanie zo strany hospodárskych subjektov zapojených do reťazca.

Pokiaľ však ide o bravčové mäso zaregistrované ako „zaručená tradičná špecialita“ alebo bravčové mäso so „zemepisnými označeniami“ (s chráneným zemepisným označením (CHZO) alebo s registrovaným chráneným označením pôvodu (CHOP)) a bravčové mäso určené na použitie v tradičných vysokokvalitných výrobkoch, ktoré sa majú uviesť na zozname v súlade s bodom 6, je kastrácia nevyhnutná z dôvodu dodržania súčasných noriem kvality.

Aby sa zabezpečil udržateľný a konkurenčný reťazec produkcie bravčového mäsa v EÚ, malo by sa zriadiť európske partnerstvo pre kastráciu ošípaných podporované a financované Európskou komisiou v záujme naplnenia týchto cieľov:

1. Zabezpečiť, aby boli výrobky z nechirurgicky kastovaných ošípaných akceptované zo strany orgánov a spotrebiteľov v Európskej únii, ako aj na trhoch tretích krajín.
2. Dohodnúť sa na spoločnej koncepcii kančieho pachu.
3. Uskutočňovať alebo koordinovať výskum a vývoj a dosiahnuť výsledky v týchto oblastiach:
 - a) vzájomne uznávané metódy posudzovania kančieho pachu;
 - b) referenčná metóda na európskej úrovni na meranie všetkých zložiek kančieho pachu;
 - c) metódy rýchleho odhalenia kančieho pachu na bitúnkoch;
 - d) redukcia zložiek kančieho pachu prostredníctvom metód chovu ošípaných a/alebo metód riadenia chovu a kŕmenia;
 - e) systémy výroby a riadenia chovu nevykastovaných samcov uplatňované počas chovu, prepravy a zabíjania kancov s cieľom minimalizovať sexuálne a agresívne správanie;
 - f) alternatívy chirurgickej kastrácie za použitia analgetík a/alebo anestetík v prípade bravčového mäsa zaregistrovaného ako „zaručená tradičná špecialita“ alebo bravčového mäsa so „zemepisnými označeniami“ (s chráneným zemepisným označením (CHZO) alebo s registrovaným chráneným označením pôvodu (CHOP)) a bravčového mäsa určeného na použitie v tradičných vysokokvalitných výrobkoch uvedených na zozname v bode 6.
4. Podporovať informovanosť a odbornú prípravu chovateľov a ostatných článkov celého reťazca produkcie bravčového mäsa.
5. Z začať vypracúvať analýzu nákladov a prínosov spojených s upustením od chirurgickej kastrácie vrátane analýzy zmeny nákladov v rozličných systémoch výroby, analýzy nákladov a prínosov s vplyvom na rôzne úrovne reťazca produkcie bravčového mäsa a plány spoločného znášania nákladov medzi hospodárskymi subjektmi zapojenými do reťazca.
6. Vypracovať zoznam výrobkov tradičnej výroby, ktoré si vyžadujú ťažšie ošípané, na ktoré sa vzťahuje uvedená výnimka.
7. Uverejniť uvedenú výročnú správu. Súčasťou správy bude oddiel týkajúci sa nákladov spojených s upustením od chirurgickej kastrácie a ich rozloženia.

Túto deklaráciu vypracovali a podpísali mnohí zástupcovia európskeho odvetvia chovu ošípaných, európski maloobchodníci a mimovládne organizácie. Táto deklarácia je otvorenou výzvou pre všetky zainteresované strany v odvetví chovu ošípaných a európskych maloobchodníkov, aby sa pridali k tejto dobrovoľnej iniciatíve. Európska komisia a belgické predsedníctvo pôsobia ako sprostredkovatelia s cieľom podnietiť súkromné subjekty, aby podpísali túto deklaráciu.

Týmto vyzývame všetkých záujemcov, aby sa pripojili k tejto deklarácii a verejne ju podporili.

Signatári: